

**MOKSLINIŲ TYRIMŲ IR EKSPERIMENTINĖS (SOCIALINĖS, KULTŪRINĖS) PLĖTROS IR
INOVACIJŲ RAIDOS PRIORITETŲ ĮGYVENDINIMO KOORDINAVIMO GRUPĖS
POSĖDŽIO PROTOKOLAS**

2019-06-19 Nr. **715-1**

Vilnius

Posėdis įvyko 2019 m. birželio 19 d. 13:00 val.

Posėdžio pirmininkas – Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto viceministras Valdemaras Razumas.

Posėdžio sekretorius – Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos (toliau – ŠMSM) Studijų, mokslo ir technologijų departamento Technologijų ir inovacijų skyriaus vyr. specialistas Jurgis Vasiliauskas.

Dalyvavo:

Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros ir inovacijų raidos prioritetų įgyvendinimo koordinavimo grupės (toliau – Koordinavimo grupė) nariai:

Valdemaras Razumas – Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto viceministras (Koordinavimo grupės pirmininkas);

Gintaras Vilda – Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų viceministras (Koordinavimo grupės pirmininko pavaduotojas);

Rita Armonienė – Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos (toliau – EIM) Europos Sąjungos investicijų koordinavimo departamento direktorė;

Jūras Banys – Lietuvos mokslų akademijos prezidentas;

Raimondas Paškevičius – ŠMSM Europos Sąjungos paramos koordinavimo departamento direktorius;

Irma Patapienė – Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Investicijų departamento Investicijų į ekonomikos augimą skyriaus vedėja;

Aurimas Pautienius – viešosios įstaigos Lietuvos verslo paramos agentūros direktorius;

Ramojus Reimeris – Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro (toliau – MOSTA) Inovacijų politikos analizės skyriaus vadovas;

Ričardas Rotomskis – Lietuvos mokslo tarybos pirmininko pavaduotojas, pavaduojantis pirmininką;

Liutauras Valickas – EIM Inovacijų ir pramonės departamento Inovacijų politikos skyriaus vedėjas;

Eglė Vizbaraitė – viešosios įstaigos Centrinė projektų valdymo agentūros (toliau – CPVA) Struktūrinės paramos projektų II departamento direktorė;

Posėdyje dalyvavo 11 Koordinavimo grupės narių iš 17, kvorumas yra.

Kiti dalyviai:

Leonas Balaševičius – Kauno technologijos universiteto Mokslo ir inovacijų prorektorius;

Mantas Biekša – Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūros (toliau – MITA) Visuotinės dotacijos skyriaus vedėjas;

Jolita Bočiarovienė – Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Strateginių kompetencijų grupės vyresnioji patarėja;

Renata Čitavičienė – EIM Inovacijų ir pramonės departamento Inovacijų skyriaus vyr. specialistė;

Zita Duchovskienė – ŠMSM Studijų, mokslo ir technologijų departamento Technologijų ir inovacijų skyriaus vedėja;

Simas Dunauskas – MOSTA Inovacijų politikos analizės skyriaus politikos analitikas;

Paulius Kamaitis – EIM ir MOSTA įgyvendinamo projekto „Mokslo ir inovacijų politikos prioritetų nustatymo sistemos kūrimas ir diegimas“ analitikas;
Gintas Kimtys – MITA direktoriaus pavaduotojas;
Artūras Malysis – MOSTA Mokslo politikos analizės skyriaus politikos analitikas;
Aušra Martišiūtė-Linartienė – Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto direktorė;
Ričardas Valančiauskas – MITA MTEPI programų ir tarptautinio bendradarbiavimo skyriaus vedėjas;
Gintaras Valinčius – Vilniaus universiteto Gyvybės mokslų centro direktorius;
Jurgis Vasiliauskas – ŠMSM Studijų, mokslo ir technologijų departamento Technologijų ir inovacijų skyriaus vyr. specialistas;
Raminta Žemaitytė – MOSTA Inovacijų politikos analizės skyriaus politikos analitikė.

DARBOTVARKĖ

1. MOSTA kartu su EIM atlikto Sumanios specializacijos tarpinio vertinimo rezultatai;
2. Atnaujintos Sumanios specializacijos programos pristatymas, stebimi rodikliai, suinteresuotų institucijų pastabų aptarimas;
3. Tolimesni žingsniai: gairės 2021–2027 m. periodo Sumanios specializacijos programai rengti
4. Kiti klausimai.

1. SVARSTYTA. MOSTA kartu su EIM atlikto Sumanios specializacijos tarpinio vertinimo rezultatų pristatymas.

MOSTA atstovas Ramojus Reimeris atnaujintos sudėties Koordinavimo grupės nariams pristatė MOSTA kartu su EIM atlikto Sumanios specializacijos tarpinio vertinimo rezultatus. R. Ramojus pažymėjo, kad remiantis atliktu tarpiniu Sumanios specializacijos vertinimu Koordinavimo grupė pasisakė už Sumanios specializacijos „stambinimo“ scenarijų – buvę 20 prioritetų sujungti į 7 prioritetus.

ŠMSM viceministras Valdemaras Razumas atkreipė dėmesį, kad atnaujinant 2014–2020 m. ES finansinio periodo Sumanios specializacijos programą svarbu užtikrinti, kad nebūtų sutrikdyti pereinamuoju laikotarpiu vykdomi priemonių kvietimai. CPVA atstovė Eglė Vizbaraitė ir ŠMSM atstovė Zita Duchovskienė patvirtino, kad kaip tik po Koordinavimo grupės posėdžio numatomas ŠMSM ir CPVA pasitarimas šiuo klausimu.

NUTARTA. Informacija išklausyta.

2. SVARSTYTA. Atnaujintos Sumanios specializacijos programos pristatymas, stebimi rodikliai, suinteresuotų institucijų pastabų aptarimas.

EIM ir MOSTA įgyvendinamo projekto „Mokslo ir inovacijų politikos prioritetų nustatymo sistemos kūrimas ir diegimas“ analitikas Paulius Kamaitis pristatė atnaujintą 2014–2020 m. ES finansinio periodo Sumanios specializacijos programą. Koordinavimo grupės nariai ir posėdžio dalyviai buvo supažindinti su programos rodiklių tarpinių reikšmių pasiekimu. Pažymėta, kad ŠMSM ir EIM ministrai patvirtino Koordinavimo grupės rekomenduotą „stambinimo“ scenarijų atnaujinant Sumanios specializacijos programą. Sujungiant 20 buvusių prioritetų į 7 prioritetus ir atsisakius tematinų specifiskumų nei vienas prioritetas nebuvo eliminuotas, t. y. naujos formuluotės apima visus buvusius ankstesnius prioritetus kartu įtraukiant ir tokias aktualias sritis kaip finansinės technologijos, CRISPR technologiją. Administracinė našta mažinama ne tik atsisakant tematinio specifiskumo atitikties vertinimo, bet ir vietoj 20 veiksmų planų turint vieną bendrą veiksmų planą. Sumanios specializacijos programą tvirtinant vienu LRV nutarimu. Atkreiptas dėmesys, kad remiantis 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013 II

priedo 1 punktu bei finansavimo sąlygų aprašais 2014–2020 m. ES finansavimo laikotarpį apimančioms programoms, galutinės programos tikslų vertinimo kriterijų siektinos reikšmės nustatomos 2023 metams.

V. Razumas pažymėjo, kad Sumanios specializacijos programa buvo atnaujinta kartu bendradarbiaujant EIM ir ŠMSM, galutinis variantas suderintas tarp ministerijų.

P. Kamaitis informavo apie 2019 m. birželio 14 d. organizuotą pastabų dėl atnaujintos Sumanios specializacijos programos projekto aptarimo susitikimą, kuriame dalyvavo EIM, ŠMSM, MOSTA, pastabas teikusių suinteresuotų šalių atstovai, antrepreneriškos paieškos grupių vadovai, taip pat pristatė parengtą pastabų derinimo pažymą. Koordinavimo grupė atskirai balsavo dėl derinimo lentelėje pateiktų sprendimų pagal kiekvienos institucijos pateiktas pastabas ir bendru sutarimu numatytiems sprendimams pritarrė.

KTU atstovas Leonas Balaševičius išreiškė mintį, kad dalis pastabų teikta nesupratus, kad kalbama apie 2014–2020 m. ES finansavimo laikotarpio Sumanios specializacijos programos atnaujinimą, o ne naujos programos 2021–2027 m. periodui kūrimą.

Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto direktorė Aušra Martišiūtė-Linartienė patvirtino, kad, atsižvelgus į pastabas dėl socialinių ir kultūrinių inovacijų galimos eliminavimo rizikos atnaujintoje Sumanios specializacijos programoje, derinimo pažymoje įvardyta prioriteto „Įtrauki ir kūrybinga visuomenė“ patikslinta tematikos formuluotė „socialinės ir kultūrinės inovacijos visuomenės vystymo produktams ir paslaugoms kurti, novatoriški verslo modeliai“ yra tinkama.

Aptariant LMT pastabas R. Rotomskis pažymėjo, kad nors Sumanios specializacijos programos atnaujinimo procesas vyko sklandžiai, remtasi ekspertų parengtais vertinimais, tačiau paskutiniame etape susipažinti su galutiniu parengtu Sumanios specializacijos programos projektu mokslo bendruomenei buvo skirta per mažai laiko, t. y. tik paskelbus derinimui LRV nutarimo projektą – LRV nutarimo projektas derinimui pateiktas taip pat jo pirma neaptarus Koordinavimo grupėje. R. Rotomskis atkreipė dėmesį, kad Sumani specializacija skirta ne visų inovacijų, o būtent mokslu grįstų inovacijų skatinimui. Taip pat keltas klausimas dėl kai kurių programos strateginio tikslo, tikslų formuluočių, rodiklių pasirinkimo. ŠMSM ir EIM atstovai užtikrino, kad atnaujinant 2014–2020 m. ES finansinio periodo Sumanios specializacijos programą nebuvo galima ir viduryje jos veikimo nebuvo keisti nei strateginiai tikslai, tikslai, uždaviniai, nei programos pasiekimų vertinimo kriterijai.

PRIDEDAMA. Sumanios specializacijos pastabų derinimo lentelė, 4 lapai.

NUTARTA. Pritarti derinimo pažymoje siūlomiesiems sprendimams dėl suinteresuotų institucijų pastabų atnaujintai Sumanios specializacijos programai.

3. SVARSTYTA. Tolimesni žingsniai: gairės 2021–2027 m. periodo Sumanios specializacijos programai rengti.

Išklaustas MOSTA atstovo R. Reimerio pranešimas apie pasirengimą 2021–2027 m. ES finansavimo periodo Sumaniai specializacijai. Pasak R. Reimerio, ES gairėse numatoma daugiau dėmesio skirti mažosioms ir vidutinėms įmonėms, įgūdžių daliai, orientuotis labiau ne į startuolių kūrimą, o į pagalbą aktyviai augančioms įmonėms (angl. *scale-up*). Pažymėta, kad svarbu laiku parengti naujo periodo Sumanios specializacijos programą, taip išvengiant finansavimo MTEPI sistemai pertrūkių. Finansų ministerija naujo periodo Sumanios specializacijos programą prašo parengti iki 2020 m. I ketv. R. Reimeris paminėjo, kad MOSTA planuoja iki š. m. birželio pabaigos Koordinavimo grupei pateikti galimą naujos Sumanios specializacijos programos koncepciją.

EIM viceministras Gintaras Vilda kėlė klausimą dėl galimo Lietuvos padalijimo į du regionus (Sostinės ir Vidurio ir Vakarų Lietuvos regioną) ir kokią įtaką tai turėtų rengiamai Sumanios specializacijos programai. Pažymėta, jog vis dar nėra aišku, ar toks padalijimas įvyks. Kita vertus, Lietuva nebūtų suvaržyta – net ir padalijus Lietuvą į du regionus, Sumanios specializacijos programa

galėtų išlikti vieninga (t. y. nacionalinio lygmens) arba ją būtų galima pritaikyti regionams – turėti regioninio lygmens Sumanios specializacijos programas, tačiau kurios nebūtinai turėtų sutapti europiniais NUTS regionais.

EIM viceministras G. Vilda atkreipė dėmesį, kad nors pagrindinis MTEPI potencialas sutelktas Vilniuje ir Kaune, tačiau regionuose taip pat yra mokslui imlių inovatyvių įmonių, kurioms paskatinti reiktų platesnio sklaidos, konsultavimo, fasilitavimo, „minkštųjų“ priemonių paketo.

EIM viceministras G. Vilda kėlė klausimą, ar skiriant ES struktūrinių fondų finansavimą pagal kitus numatomus ES 2021–2027 m. finansavimo laikotarpio politikos tikslus, būtų galima numatyti sąlygas, kad bent 20 proc. lėšų būtų skirta inovatyviems pirkimams. Finansų ministerijos atstovė Irma Patapienė teigė, kad Europos Komisijos nurodymo nereikia, jei Lietuva mano, kad tikslinga siekti ir kitų veiksmų programos politikos tikslų (ne tik pirmo) prisidėjimo prie sumanios specializacijos įgyvendinimo, tačiau daugeliu atvejų kituose politikos tiksluose numatomos kitokio pobūdžio veiklos – pvz., socialinės apsaugos, sveikatos priežiūros intervencijos ir kt. I. Patapienė pažymėjo, kad kaip siekinį matytų didesnę koncentraciją pačioje Sumanios specializacijos programoje – turėtų būti finansuojamos tik didžiausią mokslo ir verslo potencialą turinčios sritys. Taip pat pažymėjo sumanios specializacijos atnaujinimo 2021–2027 m. finansavimo laikotarpiui terminų, kuriems pritarė Lietuvos Respublikos Vyriausybė, svarbą ir pateikė pastebėjimus dėl sumanios specializacijos proceso – suinteresuoti asmenys ir institucijos turėtų būti įtraukti į procesą, o ne gauti dokumentus pastaboms. Dėl posėdžiuose svarstomo turinio I. Patapienė pastebėjo, kad ateityje tikėtusi svarstymo apie sumanios specializacijos prioritetų, o ne ES priemonių, pažangą, jų turinį ar ko šių prioritetų vystymuisi trūksta. ES finansavimo panaudojimas, atmestų paraiškų skaičius, intervencijų finansavimas iš vieno ar kito struktūrinio fondo tėra techninė informacija, kadangi prioritetai gali vystytis ne vien dėl ES finansavimo.

LMA prezidentas Jūras Banys taip pat pažymėjo, kad naujo periodo Sumanios specializacijos programoje reikia koncentruotis tik į keletą stipriausių prioritetų, o ne stengtis ir taip ribotus finansinius resursus padalyti visiems. ŠMSM viceministras V. Razumo teigimu, čia reikalingas politinis sprendimas, nes modeliuojant, kad MTEPI finansavimas bus skiriamas tik pagal Sumanios specializacijos prioritetus, sudėtinga programą rengti vadovaujantis principu „iš apačios į viršų“.

NUTARTA. Informacija išklaudyta.

4. SVARSTYTA. Kiti klausimai.

Kitų klausimų svarstyta nebuvo.

Posėdžio pirmininkas

Posėdžio sekretorius

Valdemaras Razumas

Jurgis Vasiliauskas

Sumanios specializacijos pastabų derinimo lentelė
2019-06-17

SVARSTYTA	NUTARTA
Žemės ūkio ministerijos pateiktos pastabos	
Papildyti Programos 18.3 punktą ir jo antrąjį sakinį suformuluoti taip: „Nuolat didėjanti maisto produktų paklausa pasaulyje skatina žemės ūkio, žuvininkystės ir maisto gamybos sektoriaus plėtrą Lietuvoje“	Nepritarti pastabai, kadangi Antrepreneriškos paieškos procese (toliau – EDP) agroinovacijų ir maisto technologijų krypties ekspertų darbo grupėje šis klausimas buvo svarstomas ir buvo nuspręsta, kad žemės ūkio ir maisto sektoriaus gamyba apima visą maisto grandinę, todėl atskirų produktų grupių išskirti nereikia. Pasiūlymas perteklinis.
Papildyti Programos 18.3 punkto ketvirtą sakinį taip: „Todėl būtina plėtoti agrobiologinių išteklių naudojimo , saugesnių maisto žaliavų, maisto sudėtinių dalių ir produktų, maisto priedų, inovatyvių maisto pakuočių ir saugojimo technologijas“.	Pritarta
Kauno technologijos universiteto pateiktos pastabos	
Papildyti Programos 18.2 punktą ir jį suformuluoti taip: „Pažangi medicinos inžinerija ir medicinos technologijos ankstyvai diagnostikai ir gydymui“.	Nepritarti, kadangi EDP metu sveikatos ir biotechnologijų krypties ekspertų darbo grupėje, kurioje dalyvavo ir KTU atstovai, šis klausimas buvo svarstomas, išdiskutuotas ir nuspręsta numatyti terminą – medicinos inžinerija
Programos 18.3 punkte terminą „maisto grandinė“ patikslinti į „ maisto sistema “; 18.3.1 papunktyje „saugus maistas“ patikslinti į „ maisto užtikrinimas “; 18.3.2 papunktį papildyti „vertingus ir saugius komponentus“; papildyti tematikomis: „ 18.3.3. prevencinio (terapinio) maisto technologijos asmens ir visuomenės sveikatai “ ir „ 18.3.4. pažangios naujų maisto rizikos veiksnių nustatymo technologijos “.	<p>Nepritarti dėl siūlomo termino „maisto sistema“; nepritarti siūlomam terminui „maisto užtikrinimas“, kadangi į EDP agroinovacijų ir maisto technologijų krypties ekspertų darbo grupėje, dalyvaujant ir KTU atstovams, šis klausimas buvo svarstytas ir nuspręsta tematiką formuluoti taip: „tvarūs agrobiologiniai ištekliai ir saugus maistas“.</p> <p>Nepritarti siūlomoms dviem naujoms tematikoms. Abi siūlomos tematikos yra siauros ir greičiau technologijų nei tematikos lygmens. Siūloma atskira tematika išskirti pažangių naujų maisto rizikos veiksnių nustatymo technologijas, kurios savo problematika patenka po tematiką „18.3.1. tvarūs agrobiologiniai ištekliai ir saugus maistas“. Viena iš saugaus maisto užtikrinimo sąlygų yra maisto rizikos veiksnių nustatymui taikomos naujos technologijos. Prevencinio (terapinio) maisto technologijų kūrimo srityje Lietuvoje nėra jokios išskirtinės kompetencijos nei mokslo, nei verslo institucijose. Turimos kompetencijos vertingų komponentų kūrime galės būti sėkmingai taikomos ir terapinio maisto technologijose. Taigi, Lietuvos tyrėjams ir verslui bus užtektinai erdvės idėjų įgyvendinimui. Pažymėtina, kad ES dokumentuose „Food2030“ keliama tikslai buvo nagrinėjami ekspertų darbo</p>

	<p>grupės susitikimuose formuluojant naujas Lietuvai aktualias prioriteto tematikas.</p>
<p>Programos 18.4 punktą papildyti nauja tematika: „18.4.4. išmanieji jutikliai ir matavimo technologijos (smart sensors and measurement technologies)“.</p> <p>Papildyti 18.4.2 papunktį ir jį išdėstyti taip: „18.4.2. pažangiosios ir tvarios medžiagos bei konstrukcijos“.</p>	<p>Nepritarti, kadangi EDP naujų gamybos procesų, medžiagų ir technologijų krypties ekspertų darbo grupėje, dalyvaujant ir KTU atstovams, šis klausimas buvo svarstytas ir nuspręsta prioritetą ir tematiką apibrėžti taip, kaip yra numatyta LRV nutarime, nes „Pramonė 4.0“ yra ne revoliucija, o paradigma. Ji apima labai platų koncepcijų ir idėjų ratą, skirtingos pramonės šakos ir įmonės skirtingai jai pasiruošusios, ji vyksta evoliuciškai, skirtingais tempais. Pastabose pateiktas „Pramonės 4.0“ srities apimtį lyginimas su konkrečių pramonės šakių apimtimis yra nepagrįstas, nes tai nevienarūšiai lyginimo objektai. Paradigmos Pramonė 4.0 keliama iššūkiai buvo detalios nagrinėti, rengiant Programos atnaujinimą. Jie atspindėti papunktyje „18.4.3. lanksčios produktų kūrimo ir gamybos technologijos“. Pažymėtina, kad pažangios medžiagos apima ir tvarias medžiagas (kai tas tvarumas yra reikalingas). Pasiūlymas perteklinis.</p>
<p>Patikslinti Programos 18.6 punktą ir jį išdėstyti taip: „18.6. Informaciniai ir ryšių modeliai bei technologijos“ arba „18.6. Analitinės, informacinės ir ryšių technologijos“.</p> <p>Papildyti 18.6.1 papunktį ir jį išdėstyti taip: „18.6.1. dirbtinis intelektas, didieji ir paskirstytieji duomenys ir jų sauga“.</p>	<p>Nepritarti, kadangi EDP informacinių ir ryšių technologijų krypties ekspertų darbo grupėje, kurioje dalyvavo ir KTU atstovai, buvo nuspręstas toks tematikos formulavimas, nes „Modeliai“ yra labai nekonkretus terminas, netikslinga juo papildyti „technologijas“. Atsižvelgiant į tai, kad pasiūlymas yra perteklinis, paliekamas jau numatytas prioriteto pavadinimas „informacinės ir ryšių technologijos“.</p> <p>Nepritarti 18.6.1 papunkčio papildymui, nes sauga ir taip yra svarbi didžiųjų ir paskirstytųjų duomenų tematikoje, todėl minėta tematika apima ir saugą. Pažymėtina, kad pasiūlymas yra perteklinis.</p>
<p>Patikslinti Programos 18.7.3 papunktį ir jį išdėstyti taip: „18.7.3. finansinės technologijos, inovatyvūs verslo modeliai“.</p> <p>Papildyti nauju papunkčiu: „18.7.5. visuomenės inovatyvumo ir kūrybingumo ugdymas, technologinių inovacijų socialinis poveikis, stiprinant technologijų perdavimo centrų“.</p> <p>Papildyti nauju papunkčiu: „18.7.6. socialinės ir kultūrinės inovacijos“.</p>	<p>Nepritarti, kadangi EDP įtraukios ir kūrybingos visuomenės krypties ekspertų darbo grupėje, kurioje dalyvavo ir KTU atstovai, buvo nuspręsta naudoti terminą „novatoriškas“. Pažymėti, kad netikslinga įtraukti naują tematiką „18.7.5. visuomenės inovatyvumo ir kūrybingumo ugdymas, technologinių inovacijų socialinis poveikis, stiprinant technologijų perdavimo centrų“.</p> <p>Nuspręsta iš dalies pritarti dėl įtraukios ir kūrybingos visuomenės prioriteto tematikos – „18.7.3. finansinės technologijos, novatoriški verslo modeliai“ dalį, susijusią su finansinių technologijų aprėptimi, perkelti į „informacinių ir ryšių technologijų prioritetą“ ir atnaujintą tematiką 18.7.3 formuluoti taip: „socialinės ir kultūrinės inovacijos visuomenės vystymo produktams ir paslaugoms kurti, novatoriški verslo modeliai“.</p>

<p>Programos strateginiame tikslu numatyti akcentus dėl aukštos pridėdamosios vertės produktus kuriančios pramonės plėtros</p> <p>Programos tikslų pasiekimo kriterijų sąraše nurodytas siektinas 0,9 (BVP proc.) MTEP verslo sektoriaus išlaidas 2023 m. suderinti su Lietuvos pramonę ar verslą atstovaujančiomis institucijomis.</p> <p>Programos tikslų pasiekimo kriterijų sąraše įtraukti ekologinius rodiklius šiuose prioritetuose: Energetika ir tvarioji aplinka; Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos; Išmanusis, netaršus, susietas transportas.</p> <p>Programos tikslų pasiekimo kriterijai privalo būti tobulinami.</p>	<p>Nepritarti pasiūlymams, kadangi dar 2015 m., patvirtinus Sumanios specializacijos strategiją, buvo nustatyti tikslai, uždaviniai ir kriterijai, kurių siekiame. Programos tarpinis pažangos vertinimas nekvestionavo jau nustatytų tikslų, uždavinių ir kriterijų, o atsižvelgiant į EDP ekspertų išvalgas, makroekonominės padėties analizę ir priemonių rinkinio analizę, buvo vertinami Sumanios specializacijos prioritetinių krypčių aktualumas, potencialumas ir ateities perspektyvos.</p>
<p align="center">Valstybinio mokslinių tyrimų instituto Gamtos tyrimų centro pateiktos pastabos</p>	
<p>Papildyti nauju 18.1.4 papunkčiu ir jį išdėstyti taip: „18.1.4. tvarios aplinkos prioritetų visuomenei užtikrinimas augančio energetinio efektyvumo ir klimato kaitos kontekste“.</p>	<p>Nepritarti siūlomam 18.1.4 papunkčio papildymui, kadangi EDP energetikos ir tvarios aplinkos krypties ekspertų darbo grupėje šis klausimas buvo svarstytas ir nutarta palikti jau numatytas temas, kurios buvo detalios aptartos ir įtrauktos į Programą. Tematikos „18.1.1. paskirstytojo ir centralizuoto generavimo, tinklų ir efektyvaus energijos vartojimo sistemos sąveikumo stiprinimas“ aprėptis ir taip apima siūlomą įtraukti tematiką. Pažymėtina, kad siūlymas yra perteklinis.</p>
<p>Papildyti 18.3.1 papunktį ir jį išdėstyti taip: „18.3.1. tvarūs agrobiologiniai ir geriamo vandens ištekliai ir saugus maistas“.</p>	<p>Nepritarti siūlomam 18.3.1 papunkčio papildymui, kadangi į EDP agroinovacijų ir maisto technologijų krypties ekspertų darbo grupėje šis klausimas buvo svarstytas ir nuspręsta tematiką formuluoti taip: „tvarūs agrobiologiniai ištekliai ir saugus maistas“. Geriamojo vandens kokybė ir sauga yra visuotinai pripažįstama kaip tinkama dėl jo gamybos iš požeminių šaltinių. Kadangi geriamasis vanduo yra sudėtinė saugaus maisto grandinės dalis, jo taršos mažinimo problemos galės būti sprendžiamos tematikos „tvarūs agrobiologiniai ištekliai ir saugus maistas“ rėmuose.</p>
<p>Akcentuoti fundamentinių mokslų raidą ir numatyti prioritetinį fundamentinių mokslinių tyrimų finansavimą.</p>	<p>Nepritarti, nes Sumani specializacija yra valstybės investicijų į mokslinius tyrimus ir inovacijas strategija, kurią kurdama Lietuva, kaip ir kitos ES šalys, nustatė savo MTEPI prioritetus, atsižvelgdama į konkurencinius pranašumus. Sumani specializacija nėra Lietuvos mokslo Kelrodis ar Programa. Rengiant Programą, pagrindinis tikslas buvo išgryninti tai, kas aktualu Programai, o ne pateikti visa apimančias formuluotes.</p>
<p>Detalizuoti, ką konkrečiai apima numatytas planinis finansavimas.</p>	<p>Sumanios specializacijos prioritetinės kryptys yra finansuojamos ES struktūrinių fondų lėšomis per Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos ir Ekonomikos ir inovacijų ministerijos MTEPI priemones.</p>

Valstybinio mokslinių tyrimų instituto Fizinių ir technologijos mokslų centro pateiktos pastabos	
Patikslinti 18.3 punkto nuostatas, susijusias su neigiamu poveikiu klimato kaitai.	Pritarta
Patikslinti 18.5 punkto nuostatas, susijusias su transporto išmetamų teršalų mažinimu.	Pritarta
Kultūros ministerijos pateiktos pastabos	
Išgryninti „Įtraukios ir kūrybingos visuomenės“ prioritetą, jį orientuojant į kultūros ir kūrybinių industrijų inovacijas.	Pritarti, finansines technologijas perkeliant į IT technologijas ir papildant „Įtraukios ir kūrybingos visuomenės“ prioriteto aprašymą kultūros ir kūrybinių industrijų inovacijų sąvokomis, bei suformuluojant tematiką, kuri atitiktų socialinių ir kūrybinių inovacijų tematiką. 18.7.3 formuluoti taip: „socialinės ir kultūrinės inovacijos visuomenės vystymo produktams ir paslaugoms kurti, novatoriški verslo modeliai“
Lietuvos kultūros tyrimų instituto pateiktos pastabos	
Papildyti prioriteto „Įtrauki ir kūrybinga visuomenė“ aprašymą socialinių ir kultūrinių inovacijų sąvokomis.	Pritarti, finansines technologijas perkeliant į IT technologijas ir papildant „Įtraukios ir kūrybingos visuomenės“ prioriteto aprašymą kultūros ir kūrybinių industrijų inovacijų sąvokomis, bei suformuluojant tematiką, kuri atitiktų socialinių ir kūrybinių inovacijų tematiką. 18.7.3 formuluoti taip: „socialinės ir kultūrinės inovacijos visuomenės vystymo produktams ir paslaugoms kurti, novatoriški verslo modeliai“
Nacionalinio vėžio instituto pateiktos pastabos	
Numatyti visų susijusių ministerijų dalyvavimą Programos prioritetų formavime, įgyvendinime, stebėsenoje ir vertinime	Pažymėtina, kad Sumanios specializacijos programos eigos vertinime ir stebėsenoje yra įtrauktos visų suinteresuotų šalių atstovai, tai puikiai atspindėjo EDP procesas, kurio metu dalyvavo apie 130 verslo ir mokslo atstovų. Strateginius sprendimus ir rekomendacinio pobūdžio pasiūlymus švietimo, mokslo ir sporto ministrui bei ekonomikos ir inovacijų ministrui priima ir teikia Sumanios specializacijos koordinavimo darbo grupė, kuri atstovaujama tiek Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos, tiek Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, tiek Lietuvos mokslo tarybos, tiek, atnaujinus sudėtį, ir Lietuvos mokslo akademijos narių. Ateityje planuojama įtraukti ir kitas susijusias ministerijas.
Įtraukti Švietimo, mokslo ir sporto ministeriją ir Lietuvos mokslo tarybą į Programos įgyvendinimo ir vertinimo procesą.	Švietimo, mokslo ir sporto ministerija ir Ekonomikos ir inovacijų ministerija rengia Sumanios specializacijos programą. Sumanios specializacijos koordinavimo darbo grupėje dalyvauja Lietuvos mokslo tarybos atstovai. Lietuvos mokslo taryba yra atsakinga už dalį Sumanios specializacijos priemonių.
Numatyti papildomus mokslinės vertės kriterijus.	Nepritarti, kadangi dar 2015 m., patvirtinus Sumanios specializacijos strategiją, buvo nustatyti

	tiksłai, uždaviniai ir kriterijai, kurių siekiame. Programos tarpinis pažangos vertinimas nekvėstionavo jau nustatytų tiksłų, uždavinių ir kriterijų, o atsižvelgiant į EDP ekspertų išvalgas, makroanalizę ir priemonių rinkinio analizę, buvo vertinami Sumanios specializacijos prioritėtinių krypčių aktualumas, potencialumas ir ateities perspektyvos.
Lietuvos mokslo tarybos pateiktos pastabos	
Nustatyti ilgesnius terminus mokslo bendruomėnei su Programos nuostatomis susipažinti ir pateiktoms pastaboms aptarti, taip pat pateiktas pastabas pristatyti Sumanios specializacijos koordinavimo darbo grupėje.	Pritarta. Sumanios specializacijos koordinavimo darbo grupės posėdis numatytas birželio 19 d., kurio metu numatoma pristatyti Sumanios specializacijos atnaujintą programą ir visas jai pateiktas pastabas. Programa tikslinama, atsižvelgiant į pastabas, ir derinama su suinteresuotomis šalimis.
Lietuvos mokslo akademijos pateiktos pastabos	
Nustatyti ilgesnius terminus mokslo bendruomėnei su Programos nuostatomis susipažinti ir pateiktoms pastaboms aptarti, taip pat pateiktas pastabas pristatyti Sumanios specializacijos koordinavimo darbo grupėje.	Pritarta. Sumanios specializacijos koordinavimo darbo grupės posėdis numatytas birželio 19 d., kurio metu numatoma pristatyti Sumanios specializacijos atnaujintą programą ir visas jai pateiktas pastabas. Pritarti siūlymui. Sumanios specializacijos koordinavimo darbo grupės posėdis numatytas birželio 19 d., kurio metu numatoma pristatyti Sumanios specializacijos atnaujintą programą ir visas jai pateiktas pastabas. Programa tikslinama, atsižvelgiant į pastabas, ir derinama su suinteresuotomis šalimis.
Išskirti ir papildyti aukštųjų technologijų sektorių Sumanios specializacijos programos aplinkos analizės skyriuje.	Pritarti ir papildyti.